

Afspraken energiebesparing niet vrijblijvend

Het bedrijfsleven heeft een belangrijke rol bij het halen van de energiebesparingsdoelen. Daarom maakt de overheid met bedrijven afspraken over verbetering van de energie-efficiency. Die afspraken zijn vrijwillig, maar zeker niet vrijblijvend.

Tekst: Lianne Barnhoorn en Iman Brinkman

De recente expeditie van Nederlandse onderzoekers naar de Noordpool stond in de sleutel van de mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Die gevolgen kunnen groot zijn, zo vertellen experts ons. Klimaatverandering – en de mogelijkheden om die te beperken – staat daarom al sinds jaren prominent op de Europese agenda. Zo zijn in Europees verband de 20/20/20-doelstellingen afgesproken. Die houden kortweg in dat in 2020 de uitstoot van broeikasgassen met 20% moet zijn beperkt ten opzichte van 1990, 20% van de energie, afkomstig moet zijn uit duurzame energiebronnen en het energieverbruik met 20% moet zijn teruggebracht.

Deze Europese verplichtingen krijgen in Nederland inmiddels ook handen en voeten. De versnipperde wijze waarop de Europese regelgeving in Nederland wordt geïmplementeerd, maakt echter dat voor vele ondernemingen de impact nog onbekend is. Reden genoeg om in dit artikel stil te staan bij enkele Nederlandse maatregelen om in 2020 te voldoen aan het Europese streefdoel.

Energieakkoord

Energiebesparing vormt de eerste pijler van het Energieakkoord dat stakeholders hebben gesloten teneinde een duurzame groei te verwezenlijken. Het Energieakkoord streeft onder meer naar een jaarlijkse besparing van 1,5% van het finale energieverbruik. Per 2020 zou een energiebesparing van circa 100 PJ op het finale energieverbruik moeten zijn bereikt. Energiebesparing is natuurlijk in diverse sectoren te verwezenlijken. Het

Energieakkoord richt zich daarbij tot de verbruiker en niet tot de leverancier. De energiebesparingsafspraken in het Energieakkoord betreffen de gebouwde omgeving, de industrie, agrarische sector en het overige bedrijfsleven, alsook de mobiliteits- en transportsector. Voor wat betreft onder meer de maatregelen op het vlak van energiebesparing door de industrie refereert het Energieakkoord naar enerzijds de Europese Richtlijn Energie-efficiëntie (2012/27/EU) en anderzijds de nationale MEE- en MJA3-convenanten.

MEE- en MJA3-convenanten

De zogeheten Meerjarenaafspraken energie-efficiëntie vormen nationale maatregelen die zijn gericht op het behalen van 20% CO₂-reductie in 2020 en het realiseren van de energiebesparingsdoelen in het Energieakkoord. De Meerjarenaafspraken energie-efficiëntie zijn vastgelegd in de MEE- en MJA3-convenanten.

Het MEE-convenant is toegankelijk voor bedrijven die onder het systeem van broeikasgasemissierechten vallen (het ETS). Het MJA3-convenant is toegankelijk voor alle overige bedrijven. In de praktijk nemen circa 1100 bedrijven deel aan de MEE- en MJA3-convenanten. Die bedrijven nemen circa 80% van het energieverbruik van de industrie en circa 25% van het Nederlandse energieverbruik voor hun rekening. Deelname aan de meerjarenaafspraken is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Eén van de verplichtingen, die verbonden is aan deelname, is het opstellen van een vierjarig energie-efficiëntieplan. Binnen negen maanden na ondertekening van of toetreding tot

Lianne Barnhoorn en Iman Brinkman werken als advocaten bij het advocatenkantoor Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn in Den Haag.

een meerjarenaafpraak, moeten de deelnemende ondernemingen hun energie-efficiëntieplannen hebben opgesteld. De deelnemende ondernemingen moeten met hun plannen voor verbetering van de energie-efficiëntie inzicht geven in de belangrijkste besparingsmogelijkheden, uitgaande van de best beschikbare technieken en een terugverdientijd tot vijf jaar. Zij moeten deze besparingsmaatregelen vervolgens – natuurlijk – ook uitvoeren en dienen over de voortgang en resultaten van die uitvoering jaarlijks te rapporteren. In specifieke gevallen betaalt de nakoming van de meerjarenaafspraken zich ook in klinkende munt uit in de vorm van teruggaaf van energiebelasting en compensatie van indirecte emissiekosten.

Tijdelijke regeling

Lang niet alle grote ondernemingen in Nederland zijn aangesloten bij de MEE- of MJA3-convenanten. Voor circa 1900 ondernemingen, die niet deelnemen aan de MEE- of MJA3-convenanten, roept de onlangs in werking getreden Tijdelijke Regeling implementatie artikelen 8 en 14 Richtlijn energie-efficiëntie (hierna: Tijdelijke Regeling) nieuwe verplichtingen in het leven. Zoals haar naam al verraadt, heeft de Tijdelijke Regeling een Europese oorsprong, namelijk de hiervoor al aangehaalde Richtlijn Energie-efficiëntie. Het opstellen van een energie-audit is één van de verplichtingen, die voortvloeit uit de recentelijk in werking getreden Tijdelijke Regeling. De energie-audit is van toepassing op grotere ondernemingen, waar meer dan 250 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet meer dan 50 miljoen

EUR en/of het jaarlijkse balanstotaal meer dan 43 miljoen EUR bedraagt. Een energie-audit is een inventarisatie van het energieverbruik en de mogelijkheden tot reductie hierin. De energie-audit vertoont grote overeenkomsten met de energie-efficiëntieplannen, die op basis van de MEE- en MJA3-convenanten verplicht zijn.

Voor 5 december

Een energie-audit dient op zeer korte termijn, namelijk vóór 5 december 2015, te zijn uitgevoerd. Het bevoegd gezag zal toezicht houden op de naleving van de verplichting om een energie-audit te ondergaan. Hoewel de Tijdelijke Regeling niet helemaal uit dezelfde koker komt als de MEE- en MJA3-convenanten, want haar oorsprong vindt in de Richtlijn Energie-efficiëntie, sluit zij hier wel goed bij aan en net als die convenanten draagt zij bij aan het behalen van een van de 20/20/20-doelstellingen.

Tot slot

Terwijl onderzoekers op de Noordpool klimaatonderzoek doen, krijgen de (Europese) maatregelen tegen klimaatverandering in Nederland langzaam vorm. Het Nederlandse bedrijfsleven heeft een belangrijke rol bij het halen van de energiebesparingsdoelen. Zo zetten de wetenschap en het bedrijfsleven zich naast elkaar in voor het behalen van de klimaatdoelstellingen. Die - min of meer - gedeelde verantwoordelijkheid lijkt een reflectie van het poldermodel waaruit het Energieakkoord is voortgesprongen. ☺